МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет іноземної філології
Філологічний факультет
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»
Кафедра романо-германської філології

МОВА І МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ III ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

25 травня 2022 р., м. Полтава

Полтава
2022

Луньова Тетяна
ВИКОРИСТАННЯ МАТЕРІАЛІВ ПЛАТФОРМИ TED TALKS ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ЛІНГВІСТИЧНА АНТРОПОЛОГІЯ» ЗА МЕТОДОЛОГІЄЮ CLIL **242**

Liulka Viktoriia, Dedukhno Alla
THE USE OF MODERN INFORMATION TECHNOLOGIES AS AN INNOVATIVE APPROACH TO THE TEACHING OF FOREIGN LANGUAGES **245**

Островська Карина
ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ДІЛОВІЙ ІНОЗЕМНІЙ МОВІ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ **248**

Перебийніс Юлія
ІГРОВІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ПРАВОЗНАВЦІВ ДО ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ НА ПРОФЕСІЙНУ ТЕМАТИКУ **250**

Полєжаєв Юрій
РОЗВИТОК МОВЛЕННЄВИХ НАВИЧОК ЗАСОБАМИ ТРЕВЕЛ-МЕДІАТЕКСТУ **254**

Савенкова Олена
СКЛАДНІ ІМЕННИКИ В НІМЕЦЬКІЙ МОВІ ТА СПОСОБИ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ В ТЕКСТАХ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ **256**

Сосой Галина, Дейнека Світлана
НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ З ВИКОРИСТАННЯМ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ **259**

Токуєва Наталія
ЗАСОБИ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ (ПЕРЕДВИЩА ОСВІТА) **263**

Хом’якова Ольга, Нечипоренко Світлана
ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-ЕКСКУРСІЙ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВ ЯК ІНОЗЕМНИХ **267**

іноземних студентів в Україні: традиції, реалії, перспективи : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Полтава, 20 листопада 2015 року. Полтава : ПДАА, 2015. С. 204–209.

Ольга Хом'якова,
кандидат культурології,
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна;
Світлана Нечипоренко,
старший викладач,
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-ЕКСКУРСІЙ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВ ЯК ІНОЗЕМНИХ

Особливості ситуації, що склалася в наші дні у світі та Україні, відрізняються тотальним переходом у цифрове середовище всієї освітньої сфери. Для зменшення втрат у навчанні багато країн звернулися до дистанційного навчання як засобу пом'якшення наслідків втрати навчального часу. У цій ситуації стає актуальною можливість вивчати українську й англійську мови як іноземні дистанційно, поза безпосереднього контакту з викладачами.

Для іноземних студентів процеси інкультурації в країні навчання та адаптації в закладах вищої освіти погіршуються культурним шоком, причинами якого є мова, стосунки з представниками іншої культури, повсякденне життя, організація побуту та освітнього процесу, форми дозвілля, гігієнічні норми та фізичне здоров'я.

На думку К. Оберга, «культурний шок – це первісна реакція індивідуальної та групової свідомості на зіткнення індивіда або групи з інокультурною реальністю» [3; 44].

Одним із результативних способів подолання культурного шоку є формування, контроль та підтримка мотивації вивчення української та

англійської мов як іноземних. Ключовими потребами при цьому є пізнавальні та комунікативні. Об’єктом нашого дослідження стали слухачі підготовчого відділення Навчально-наукового інституту міжнародної освіти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Для успішної адаптації та інкультурації слухачів підготовчого відділення ми використовуємо комплексний підхід, який передбачає:

1. Проведення тематичних уроків щодо лінгвокраїнознавчих тем (Україна, її історія, традиції та звичаї, свята, видатні вчені, архітектори, представники мистецтва, місцеві пам’ятки та ін.) як онлайн, так і в аудиторії.

2. Вивчення спеціальних тем: «Структура людського тіла», «Я захворів», «У поліклініці», «Перша медична допомога», «Візит лікаря», «На прийомі у лікаря» та ін. Особливого значення тут набуває навчання діалогу. Важливу роль у вихованні культури та формуванні навичок діалогу іноземною мовою має як освоєння граматичних правил чужої мови, так і засвоєння етичних правил етикету країни перебування.

3. На початковому етапі вивчення української й англійської мов як іноземних екскурсіям належить виняткова роль. Зважаючи на сьогодення, ми орієнтуємось саме на онлайн-екскурсії. Важливими для слухачів усіх спеціальностей є історико-культурні та краєзнавчі екскурсії. Залежно від майбутньої спеціальності, використовуються природничі, комплексні та інші екскурсії.

На нашу думку, онлайн-екскурсію слід розглядати як своєрідний комплексний педагогічний виховний процес, що сприяє інтелектуальному та емоційному опануванню інформації, формуванню культурної та мовної компетентностей, а також подоланню «культурного шоку», успішній адаптації та інкультурації іноземних студентів.

Розширення лексичної бази здійснюється перед онлайн-екскурсією і після неї. У зв’язку з цим після завершення онлайн-екскурсії обов’язковою, на наш

погляд, є робота в онлайн-аудиторії із закріплення та розширення нового країнознавчого матеріалу.

Наприклад, під час проведення онлайн-екскурсії «Я мандрую Україною» викладачами кафедри мовної підготовки 2 Навчально-наукового інституту міжнародної освіти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна використовуються звичайні та панорамні фотографії, відео та flash-ролики, що доповнюються текстовим матеріалом і фоновою музикою. Пропонуємо для ознайомлення деякі з них.

Малюнок 1

У минулому замок був основною частиною оборонної системи міста Кам’янця, столиці Подільського князівства в XIV-XV століттях та Подільського воєводства в XV-XVIII століттях. Свого теперішнього вигляду замок набув у середині 16 століття і був відомий як «крайній бастіон християнства».

In the past, it was the main part of the defensive system of the town of Kamianets, the capital of Duchy of Podolia in the 14th-15th centuries and the Podolian Voivodeship in the 15th-18th centuries. The castle acquired its current appearance in the middle of the 16th century and was known as the «uttermost bastion of Christianity».

Малюнок 2

Біосферний заповідник «Асканія-Нова» – унікальний куточок природи, розташований на півдні України. Це єдина така ділянка степу на всю Україну і навіть Європу.

Askania-Nova Biosphere Reserve is a unique corner of nature located in the south of Ukraine. This is the only such area of the steppe throughout Ukraine and even Europe.

Малюнок 3

Це також популярне літнє місце відпочинку для багатьох українців, тому відвідувати це озеро краще в середині, пізній весни чи на початку осені, щоб уникнути натовпу туристів і насолодитися красою цього природного дива.

This is also a popular summer destination for many Ukrainians, that is why it’s better to visit this lake in mid or late spring or early fall to avoid the crowds of tourists and enjoy the beauty of this natural miracle.

Малюнок 4

Будівництво замку почалося в 1350-х роках і було завершено в 1430-х роках, хоча деякі елементи (наприклад, висота веж) ще змінювалися протягом наступних століть.

The construction of the castle began in the 1350s and was completed in the 1430s, although some elements (for example, the height of the towers) were still changing during the following centuries.

На нашу думку, враження від онлайн-екскурсій активізує мовленнєву діяльність іноземних студентів, «готує їх до виконання завдань, що вимагають самостійного вирішення мовних завдань, в яких виявляються справжні мовленнєві вміння, формується ситуативна невимушеність, що забезпечує сприйняття мови в природних умовах» [1, с. 149].

Таким чином, включення до навчального процесу такої комплексної форми роботи, як онлайн-екскурсія, вирішує не лише практичні завдання навчання іноземних мов, але й стимулює пізнавальну активність в освоєнні явищ культури, успішно формує мовну та культурну компетентності, а також сприяє подоланню культурного шоку іноземних студентів.

Джерела та література

1. Костомаров В. Г. Методическое руководство для преподавателей русского языка иностранцам. Москва : Русский язык, 1988. 157 с.

2. Лапшина І. С. Адаптивні підходи до моделювання освітніх процесів у системі дистанційного навчання. *Комп'ютер у школі та сім'ї*. 2012. № 6. С. 42–47.

3. Oberg K. Culture shock. *Practical Anthropology* 7. 1967. No 4. 177 p.

Ірина Черновалюк,
кандидат філологічних наук, доцент,
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОЦЕСІ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Сучасні тенденції розвитку вищої освіти висувають нові вимоги до особистості сучасного фахівця та його професійних характеристик. Зміни в освіті орієнтують на компетентність, самостійність, креативність, розвиток особистості, конкурентоспроможність і мобільність, що, зі свого боку, вимагає підвищення якості підготовки майбутніх фахівців в системі вищої професійної освіти. Зміни в системі освіти, динаміка її змісту, цілей і завдань відображають рівень і потреби розвитку суспільства, трансформації його ціннісно-смислових орієнтирів [4, с. 146]. Як наслідок, змінюються дидактичні критерії змісту предметів, методів і форм навчання. Сучасна теорія і методологія іншомовної освіти розвивається в напрямку активного впровадження в освітню систему нових педагогічних рішень, методичних ідей та інноваційних технологій. «Інтеграція та глобалізація інформаційних і культурних процесів зумовлюють потреби модернізації освітньої системи України за всіма напрямами, що вимагає розробки концептуальних засад у кожному з них. Навчання іноземних студентів є одним із таких напрямів, важливим чинником становлення української держави як рівноправного партнера у створенні світового освітнього простору» [5, с. 136].

Сучасні зміни в системі освіти та нові вимоги до випускників закладів вищої освіти передбачають перегляд концептуальних, змістовних та